

הדרים וסובטרופיים - מחקר למעשה

הטור של מ. בר-יוסף

המעבדה ע"ש טולקובסקי, מינהל המחקר החקלאי

סימון פירות מבכירים -

ככלי לחיפוש ולטיפוח של זנים חדשים

העקב אתר מבחר טיפוסי הקלמנטנה והושינגטון הסבורי ועוד עשרות בני זנים אחרים שפותחו בספרד בשנים האחרונות, אינו יכול שלא להצטער על היבול הדל של תוצרים חמים בארץ. מן ההכרח להגביר את הפעילות בתחום זה בארץ ולעודד את הפרדסנים והנוטעים להגביר את החיפוש אחר פירות המבשילים מחוץ לעונה, אחר פירות בעלי צורה וצבע מעניינים או אחר פירות בעלי קליפה רקה או עבה - בהתאם לצורך. יהיה מעניין לאתר פומלית בעלת קליפה רקה או עבה המתקלפת בקלות; וכמובן, חשוב לא לשכח את הסימון בסרט פלסטיק צבעוני, שבאמצעותו מסמנים את ענפי העץ, שעליהם התגלה הפרי המתאים. במועד המתאים יהיה אפשר לקחת רכב מהענפים המסומנים ולהרכיב על כנות מתאימות, במטע או במשתלה.

סביר להניח, כי לפחות בחלק מהגידולים נובעת הקדמת ההבשלה מ"ספורטים" - מוטאציות המתרחשות בקטעי ענפים וניתן לשמור באמצעות ריבוי וגטטיבי (יחורים או הדבקות).

לאלה שיאתרו בני-זנים חדשים מובטחים לא רק טיפוק מקצועי כי אם גם תמורה כלכלית, וזאת לאחר שירשמו את הזן ויבטיחו לעצמם זכויות מטפחים. המחלקה להדרים בשירות ההדרכה והמקצוע אמנם הכריזה בעבר על מבצעים מסוג זה והבטיחה פרסים, אך עד כה היו התוצאות בלתי מספקות.

למנהג לסמן בסרט את המבכירים, ככלי לחיפוש ולטיפוח של זנים חדשים, יש שורשים עוד במשנה. במסכת ביכורים פרק ג' כתוב: "כיצד מפרישין הביכורים? יורד אדם בתוך שדה ורואה תאנה שבכרה, אשכול שבכר, רימון שבכר, קשור בגמי ואמר הרי אלו ביכוריך". העלאת הביכורים (הפירות הבכירים, הפורים גם כיום את ההכנסה הגבוהה) לירושלים והבאתם לכהנים נתפסה בתחילת מסדמים כניצול ציבור החקלאים בידי מעמד הכהנים. כיום, בפרספקטיבה של הזמן, אפשר להסתכל על כך אחרת ולראות בטקס הבאת הביכורים אמצעי לעידוד החקלאים הישראלים בעבר להתבונן בעצי המטע ולחפש את הפירות המבכירים. לפי סברה זו סימון הגמי נשאר תלוי על ענפי העץ גם לאחר קטיפת הפרי, ועוד לנוטעים לבחור בעונה העוקבת את הענפים שפירותיהם הקדימו להבשיל.